

Nordre Follo
kommune

Årsplan 2024-25

Slåbråten barnehage

Innhold

1 OM ÅRSPLANEN OG KOMMUNENS MÅL FOR BARNEHAGENE	2
2 KOMMUNENS STYRINGSDOKUMENTER	3
3. OM BARNEHAGEN – SATSINGSOMRÅDER OG AKTIVITETER DETTE ÅRET	5
3.1 BAKGRUNN FOR VALG AV SATSINGSOMRÅDER.....	6
3.2 SATSINGSOMRÅDENE.....	7
3.3 KOMPETANSEUTVIKLING.....	11
4 BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD	12
4.1 OMSORG	12
4.2 LEK	12
4.3 DANNING.....	13
4.4 LÆRING	14
4.5 VENNSKAP OG FELLESSKAP.....	14
4.6 KOMMUNIKASJON OG SPRÅK.....	15
4.7 BARNEHAGENS FAGOMRÅDER	16
4.8 BARNEHAGENS FASTE TEMA	16
5 BARNES MEDVIRKNING	17
6 BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER	18
6.1 PROGRESJON	18
6.2 DIGITAL PRAKSIS	19
6.3 KVALITETSKJENNETEGN	19
7 OVERGANGER.....	20
7.1 NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN	20
7.2 OVERGANGER INTERNT I BARNEHAGEN.....	20
7.3 OVERGANGER MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE	21
8 PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON	22
9. AKTIVITETER / ÅRSHJUL.....	24
10. PLAN FOR VURDERING.....	26
11. KILDER OG REFERANSER	36

1 Om årsplanen og kommunens mål for barnehagene

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt fremme læring og danning. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen.

Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. ([Rammeplanen 2017, side 7](#))

Årsplanen viser hvordan barnehagen arbeider for å omsette både rammeplanen og kommunens planer til pedagogisk praksis. Planen er et arbeidsredskap for alle ansatte i barnehagen. Den inneholder felles satsingsområder for alle kommunale barnehager og den enkelte barnehages visjon, mål og tiltak.

Del av kommunens styringssystem

Barnehagens årsplan er en del av Nordre Follo kommunes styringssystem, sammen med kommuneplanen og årlige økonomi- og handlingsplaner. Årsplanen skal sikre sammenheng mellom kommunens overordnede mål og de mål, tiltak og aktiviteter barnehagen prioriterer. I tillegg skal planen gi informasjon til foreldre/brukere av barnehagen.

Visjon og verdier

Kommunens visjon er Nær og nyskapende. Våre verdier er Ansvar, omsorg og respekt.

Både visjonen og verdiene skal prege oss som enkeltmennesker, kollegaer, tjenesteytere og samarbeidspartnere. Sammen med innbyggere, frivillige og næringsliv skal barnehagene bidra til å skape en trygg og god oppvekst for barn i Nordre Follo kommune.

Fastsatt av SU: 19.06.2024

Barnehagens styrer: Stine Molvik Johannesen

Årsplanen sendes ut på e-post.

Den ligger også på [barnehagens nettside](#)

2 Kommunens styringsdokumenter

Trygg oppvekst er ett av fire satsingsområder i kommuneplan for Nordre Follo. Disse blir blant annet fulgt opp med fem innsatsområder i økonomi- og handlingsplan for perioden 2023-2026:

Vi skal bidra til at alle foreldre er trygge og gode ressurser for sine og andres barn.

Foreldre som ressurs

I alt vi gjør skal vi arbeide for at foreldre inviteres med, inkluderes og gir tilbakemeldinger om tjenester og samarbeid, og bidrar som den ressursen de er for egne og andres barn.

Vi skal sørge for at alle hører til i et inkluderende fellesskap.

Inkluderende fellesskap

I alt vi gjør skal vi jobbe for at barn, unge og foreldre er inkludert og opplever tilhørighet.

Vi skal se barnet - hele barnet og familien.

Se meg – hele meg

I alt vi gjør og i alle relasjoner, skal vi jobbe verdibasert, ta ansvar, gi omsorg og ha respekt for barn og unge. Vi skal være bevisste egne og andres grenser og hvordan barn, unge og foreldre er i stand til å mestre livene sine, egen psykisk og fysisk helse og hva vi kan bidra med for den enkelte.

Vi skal legge til rette for nysgjerrighet og lærelyst, slik at barn og elever får realisert sitt potensial for utvikling og læring.

Lærelyst

I alt vi gjør skal vi ha troen på at alle barn og unge kan lære, og vi stimulerer til nysgjerrighet, utvikling og læring.

Vi skal sørge for at barn og familier som har behov for støtte, får det med riktig innsats tidsnok.

Riktig innsats tidsnok

I alt vi gjør ser vi hele mennesket og vi involvere den det gjelder. Vi tar ansvar ved å bidra til koordinering for å skape helhet og sammenheng for den enkelte og familien.

Les mer på kommunens nettside

- [Kommuneplan for Nordre Follo kommune 2019-2030](#)
- [Økonomi og handlingsplan 2023-2026](#)

3. Om barnehagen – satsingsområder og aktiviteter dette året

Slåbråten barnehage er en fire avdelings barnehage med barn i alderen 0-6 år. Barnehageåret 2024/2025 vil det være 67 barn totalt. Barnehagen har 4 avdelinger, hvor to avdelinger har 24 plasser og fire personal, en avdeling har 12 plasser og fire personal, og en avdeling med ni plasser og tre personal.

Slåbråten barnehage har sin plassering på Oppegård i Nordre Follo kommune. Barnehagen har et flott uteområde tett på skogen hvor det er turstier på kryss og tvers og historiske interessante veier som Oltidsveien og Kongeveien. Vi har Myldreparken, idrettsparken og flere lekeplasser i nærmiljøet som vi kan benytte oss av. På vinterstid har vi også golfbanen.

Slåbråten barnehage tilhører sone Oppegård syd. Sonen består av Greverudlia, Sætreskogen, Vestilveien og Slåbråten barnehage.

Styrer: Stine Molvik Johannesen

Tlf. kontor: 66 81 91 23

Mobil: 90 70 87 94

Mail: stine.johannesen@nordrefollo.kommune.no

Kort om avdelingene

Go Foten	Hjerterommet	Smilehullet	Armkroken
9 plasser 1-3år Mobil: 413 59 009	12 plasser 1-3år Mobil: 413 58 404	24 plasser 3-5år Mobil: 413 59 033	24 plasser 3-5år Mobil: 413 54 077

Grupper på tvers barnehageåret 2024/2025

Rumpetroll	Troll gruppe	Eventyrgruppa	Lure på- gruppa	Skolefrøene
2023 kullet	2022 kullet	2021 kullet	2020 kullet	2019 kullet

Barnehagens visjon: «Leke, lære, tenke selv!»

Vi ønsker at Slåbråten barnehage skal være et godt sted for barn, personale og foreldre. Vi skal ha en atmosfære preget av humor, raushet og anerkjennelse, og en engasjert personalgruppe som viser nysgjerrighet og bryr seg om det enkelte barn. Vi er opptatt av at barna skal bli trygge, selvstendige og utvikle god selvfølelse og det er gjennom relasjoner og samspill med andre barn og voksne at dette utvikles. Barn skal oppleve gleden av å leke, det skal være rom for å kunne prøve, feile og lære av seg selv og andre, og barna skal møte et miljø hvor de kan undre og filosofere for seg selv og sammen med andre. Barna skal få store muligheter til å “Leke, lære, tenke selv!”

3.1 Bakgrunn for valg av satsingsområder

Når personalet møter barn og hverandre på en likeverdig måte, vil det utvikles tillit og åpenhet i relasjonene. Personalet må hele tiden være bevisst på det de gjør og tenke gjennom sin væremåte. En slik holdning gir resultater i hvordan vi jobber og tenker i barnehagen. Barns selvfølelse utvikles i relasjon med andre barn og voksne, og den voksne skal være en god rollemodell i ord og handling. Personalet har ansvar for kvaliteten i relasjonen, de skal være nysgjerrige på hvem barnet er og gi hvert enkelt barn mulighet til å gi uttrykk for sine tanker og følelser og møte de med anerkjennelse.

Det er viktig å ha barnets beste i fokus, opplevelsen av å høre til og være betydningsfull, er avgjørende for barnas psykiske helse. Gjennom gode relasjoner oppdager de ansatte lettere om barn ikke har det trygt og godt. Å veilede barna til å sette ord på ulike følelser og hjelpe de til å se det andre barnets intensjon i en konflikt, bidrar til trygghet som igjen kan skape robuste barn. Robusthet er viktig for å møte alle livets utfordringer gjennom hele livet. Ved å ha fokus på god kvalitet i samspillet mellom den ansatte og barnet, er de ansatte en god rollemodell for barns innlæring av sosiale ferdigheter. Barnas omsorgspersoner må være tydelige i sine forventninger, samtidig som de må ta på alvor det barnet sier eller viser ved å se og lytte, prøve å forstå, bekrefte og respektere barnets opplevelse (Plan for å fremme et trygt og godt barnehagemiljø, 2021).

Alle barn i Slåbråten barnehage skal oppleve å være en del av fellesskapet, det å høre til. Det å oppleve sosial tilhørighet er en viktig ramme for læring og utvikling. Gjennom relasjoner fremmes trivsel, mestring og læring. Personalet skal jobbe aktivt med relasjonsbygging, bli godt kjent med barna og være et støttende stillas i deres utvikling i samarbeid med deres foreldre. Vi vet at psykisk helse og kontakt med egne følelser henger nøye sammen og derfor er gode relasjoner viktig for å kunne se

barnets bakenforliggende følelse til adferden som kommer til syne. Vi vil møte barnet på en bedre måte når vi forstår hvordan det har det inni seg. Vi skal hjelpe barnet til å forstå egne følelser, vite hvordan de kjennes ut når de oppstår og hvordan de ulike følelsene kan håndteres. Personalet benevner følelser, gir positiv respons på de ulike følelsesuttrykkene og hjelper barnet i følelsesreguleringen slik at barnet utvikler en sunn selvinnsikt og mestrer lek og samspill.

Personalet i barnehagen har fått det viktige ansvaret med å fremme den gode barndommen til barna. Vi, i samarbeid med foreldre, må være bevisst vårt ansvar som rollemodeller for barn. Vi må ivareta, inkludere og legge til rette for at alle opplever å være en del av vårt fellesskap – en del av flokken som vi også sier.

Vi skal ha en kultur hvor mangfoldet får en naturlig plass og blir sett på som noe verdifullt. Vi skal ha en raushet og respekt for både likheter og ulikheter, både oss som individer, kultur, trosretning, familier og interesser. Mangfoldet skal markeres og feires.

For at vi skal kunne tilby barna en god, trygg og lærerik hverdag hvor de skal få leke, lære, tenke selv, kreves det en engasjert og faglig dyktig personalgruppe som er tilstedeværende, anerkjennende og ansvarlige voksne som legger merke til og observerer strategier, fremgangsmåter, uttrykk, forhandlinger, interaksjoner og samspill. Barnehagen er en lærende organisasjon og skal ha en bevegelig praksis som hele tiden er i utvikling og til det beste for barn. Det krever et personal som kritisk reflekterer over egen praksis. I Slåbråten gjøres dette i ledermøter, refleksjonsgrupper med hele personalgruppen, fagarbeider/assistent gruppen og avdelingsmøter.

3.2 Satsingsområdene

I Slåbråten barnehage har vi jobbet med kompetanseheving, systematisk arbeid rundt barns fysiske lekemiljø, fokus på bruk av tegn-til-tale og relasjonskompetanse gjennom barnehageåret 2023 - 2024. Dette fordi vi mener det vil kunne bidra til at alle barn kan leke, lære, tenke selv, og det bidrar til å gi barn en opplevelse av sosial tilhørighet, det å være en del av flokken, inkludere og bli inkludert i det sosiale samspillet. For at vi skal kunne lykkes i vårt utviklingsarbeid, er vi i lederteamet opptatt av å gjennomføre færre endringer, men mer utviklingsarbeid. Nye satsningsområder og gode arbeidsmåter tar tid å innarbeide og videreutvikle. Derfor har personalet i Slåbråten valgt å videreføre våre satsningsområder fra 2023 - 2024 til dette barnehageåret 2024 - 2025.

Våre satsningsområder for barnehageåret 2024-2025 er:

Inkluderende leke- og læringsmiljø

- Det fysiske lekemiljøet
- Tegn til tale
- Personalets relasjonskompetanse

❖ Det fysiske lekemiljøet

Barns lekemiljø skal oppmuntre til lek, samspill og lærende møter hvor barn kan undre og utforske sammen. Et miljø som inspirerer barn til felles oppdagelser og hvor alle barn opplever å ha noe å bidra med i et sosialt samspill. Det skal være motiverende, vekke nysgjerrigheten, legges til rette for progresjon og mestring- et inkluderende lærende miljø. Det stiller krav til personalet i barnehagen, vi må kjenne barna godt, være aktiv lyttende til barns uttrykk, observere og endre barns fysiske miljø i takt med barnas interesser og behov. Det fysiske rommet er vår tredje pedagog (Taguchi & Åberg, 2008).

Mål:

Vi skal ha et fysisk lekemiljø som inspirerer og inkluderer alle barn inn i lek og sosialt samspill

Kjennetegn barn:

Vi ser barn som medvirker til utarbeidelse av lekemiljøet

Vi ser barn som inviterer andre barn med i lek

Vi ser barn som blir inkludert med i lek

Vi ser barn som leker, ler og har det gøy

Kjennetegn personal:

Vi ser personal som tar barns initiativ på alvor

Vi ser og hører personal som aktivt deltar i lek

Vi ser personal som tilrettelegger og organiserer for lek

Vi ser personal som lar barn medvirke i sitt lekemiljø

❖ Tegn til tale

Tegn-til-tale er et kommunikasjonssystem hvor man bruker tale i tillegg til tegn med hendene. Det er et supplement- ikke et alternativ til tale, men heller en visuell støtte til de meningsbærende ordene. Når barn ikke klarer å formidle det de vil, vil behovet for flere uttrykksformer oppstå for at kommunikasjonen skal bli mest mulig total for barnet. Jo flere knagger barnet har til å forstå innholdet, jo bedre vil det være. Tegn-til-tale tydeliggjør talespråket og kan styrke samspill og språkutvikling. Det er en kommunikasjonsmetode som kan hjelpe barn til å kunne kommunisere egne behov og til å kunne være i lek og samspill med andre barn. Det er et alternativ til å kunne uttrykke seg, samtidig som språket utvikles. Tegn til tale er en viktig inkluderende faktor, en døråpner inn til fellesskapet.

Mål:

Tegn til tale skal bli implementert i hverdagen for barn og personal

Kjennetegn barn:

Vi ser barn som bruker tegn til tale i lek og samspill
Vi ser barn som i større grad kan uttrykke egne behov
Vi ser barn som forstår hverandre bedre i hverdagen

Kjennetegn personal:

Vi ser personal som bruker tegn til tale i daglig arbeid/samspill
Vi ser personal som øver og utvikler sin kompetanse innenfor tegn til tale
Vi ser personal som følger Slåbråten`s tegn til tale årshjul

❖ Personalets relasjonskompetanse

Barn tilbringer mye av sin tid i barnehagen og kvaliteten på de relasjonelle hverdagslige møtepunktene i miljøet er avgjørende. Pål Roland skriver om den autoritative voksenrollen og dens rekke positive faktorer i den sosiale og emosjonelle utviklingen den er forbundet med, som for eksempel det å forebygge negative handlinger, videre utvikling av prososial atferd, selvregulering, sosial trygghet, selvstendighet og motivasjon. Dette er faktorer som relateres til livsmestring. Roland skriver også at denne positive autoritative voksenpåvirkningen på barns utvikling gjelder for både foreldre og personal, om begge parter klarer å dra sammen i denne retningen er det mye som tyder på at barn og unge vil få en sterk positiv påvirkningskraft på flere viktige livsområder (Roland, 2021).

I barnehagen er det personalet som har ansvar for kvaliteten i relasjonen, de voksnes ansvar. Det

krever et personal som har kompetanse, som observerer, er gode rollemodeller i ord og handlinger og som jobber sammen med foreldrene til det beste for hvert enkelt barn. Pedagogene har det forrige barnehageår, 2023 – 2024, tilegnet seg kunnskap gjennom å sammen lese- og reflektere rund boka «Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole». Kunnskapen skal nå omsettes til praksis sammen med resten av personalet. Personalet skal aktivt jobbe for utvikling og forbedring i alle relasjoner ved å være kritisk til egen praksis, reflektere og prøve ut ny praksis til det beste for barn, vi skal ha en bevegelig praksis.

Mål:

Alle barn skal oppleve gode relasjoner med de voksne

Kjennetegn barn:

Vi ser barn som tørr å være seg selv

Vi ser barn som bryr seg om hverandre

Vi ser barn i et miljø hvor selvfølelsen styrkes

Kjennetegn personal:

Vi ser personal som har en anerkjennende væremåte

Vi ser personal som er tilstede, støtter og veileder barnet

Vi ser personal som hjelper barnet med å regulere følelser- og sette ord på egne følelser

3.3 Kompetanseutvikling

- ❖ Kurs med Ratib Lekha. Høykvalitetsbarnehager – hva er det, og betydningen av god barnehagekvalitet
- ❖ ReKomp – inkluderende fellesskap – lek og lekemiljø, sone Oppegård syd samarbeider med OsloMet.
- ❖ Sone Oppegård syd blir med i prosjektet:» Visuell støtte i barnehagen – året rundt» med Cathrine Solheim Amarloui. Ebbe Nebb skal utvikle en webinarpakke som skal hjelpe barnehager med tegn- og symbolbruk gjennom året, dette prosjektet skal vi være en del av dette barnehageåret
- ❖ Refleksjonsgrupper 2 ganger i halvåret
- ❖ Faglitteratur; Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole. Relasjonskvalitet, utfordrende adferd, mobbing og sosial emosjonell læring. Av Pål Roland
- ❖ Faglitteratur; Se barnet innenfra – hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen. Av Ida Brandtzæg, Stig Torsteinson og Guro Øiestad
- ❖ Pilotprosjekt – Sone Oppegård syd, støttepedagog-jobbe forebyggende og bidra til kompetanseheving
- ❖ Faglige møter på tvers i sonen, sone Oppegård syd
- ❖ Bruke personalmøte til kompetanseheving av de ansatte
- ❖ Utviklingsgruppe gjeldende det fysiske lekemiljøet
- ❖ Førstehjelpskurs

4 Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen.

I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. (Rammeplanen 2017, side 19)

4.1 Omsorg

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

(Rammeplanen 2017, side 19)

Barnehagens tiltak:

- Alle barn skal oppleve nære og gode relasjoner hvor de blir sett, hørt og tatt på alvor
- Barna skal kjenne seg trygge og verdifulle, og oppleve at de har en viktig plass i fellesskapet
- Gjennom ord og handlinger er personalet gode rollemodeller, og omsorgsfulle handlinger skal anerkjennes og oppmuntres
- Personalet skal se hvert enkelt barn, deres behov, og gruppen i sin helhet. Et viktig reflekterende verktøy for personalet blir boken «Se barnet innenfra».

4.2 Lek

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. (Rammeplanen 2017, side 20)

Barnehagens tiltak:

- Personalet legger til rette for at leken får en sentral plass i barnehagens organisering
- Barna skal tilbys et variert lekemiljø som stimulerer til kreativitet, undring og utforskning tilpasset deres alder og utvikling.
- Barn skal oppleve deltakende og tilstedeværende voksne som er med i leken, som veileder, inspirator, legger til rette og som løfter barnet i leken.
- Det skal legges til rette for lek i smågrupper
- Temaarbeid som et utgangspunkt for felles lek og relasjonsbygging

4.3 Danning

Barnehagen skal fremme danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Rammeplanen 2017, side 21)

Barnehagens tiltak:

- Barn møter et trygt og godt miljø der det er rom for å være seg selv, hvor barns tanker og forslag blir verdsatt i fellesskapet
- Barn skal veiledes i å finne balansen mellom å hevde egne behov og lytte til andres, og å fremme egne ønsker og tanker på en hensiktsmessig måte.
- Støtte og legge til rette for læringsprosesser hvor barn kan utforske, filosofere og delta aktivt som selvstendige samfunnsindivider.
- Personalet skal fremheve samfunnets mangfold gjennom daglig arbeid på avdelingene

4.4 Læring

Barnehagen skal fremme læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (Rammeplanen 2017, side 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet skal aktivt se barnas interesser, støtte og motivere til videre læring, både i formelle og uformelle situasjoner.
- Personalet skal bruke leken som viktigste læringsarena og stimulere til lærelyst
- Personalet skal legge til rette for aktiviteter som ligger innenfor barnets nærmeste utviklingszone for å fremme mestring
- Barnehagen skal ha tilgang til udefinerte materialer som stimulerer til nysgjerrighet, kreativitet og utforskning
- Personalet skal bruke utemiljøet som et pedagogisk læringsmiljø, både i skogen, i nærmiljøet og barnehagens eget område.

4.5 Vennskap og fellesskap

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. (Rammeplanen 2017, s. 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet legger til rette for at barna får ulike erfaringer med sosial kompetanse
- Personalet legger til rette for rullerende smågrupper slik at barna kan bli godt kjent med hverandre og kunne utvikle relasjoner, på tvers av nye og gamle relasjoner.

- Personalet har kompetanse og jobber aktivt med å forebygge, avdekke og stoppe mobbeadferd, krenkelser og utestenging.
- Personalet skal hjelpe og veilede barna med de ulike følelsene de møter i hverdagen

Les mer på kommunens nettside

[Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø](#)

4.6 Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

(Rammeplanen 2017, side 23)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er gode rollemodeller og bidrar til språkutvikling og språkstimulering gjennom et rikt språk, rim og regler, sang, bøker, konkrete, ordsetting, tegninger og bruk av humor, tulle og tøyse som et hjelpemiddel for å stimulere til samtale.
- Alle avdelinger skal ta i bruk tegn til tale i hverdagen, personalet skal være rollemodeller
- Personalet viser interesse og støtte for ulike morsmål
- Personalet hjelper barn til å sette ord på deres kroppslige uttrykk og gir barna tid og mulighet til å gjøre seg forstått.
- Personalet skal stille åpne spørsmål som åpner for god dialog og samtale, for refleksjon og filosofering

Se også pkt. 6.3 Kvalitetskjennetegn.

4.7 Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidra slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktivitet. (Rammeplanen 2017, side 47)

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Barnehagens tiltak:

- Personalet skal være bevisst fagområdene i planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidet
- Pedagogene gjennomgår fagområdene på avdelingsmøter med sitt personale gjennom året
- Personalet arbeider tverrfaglig med fagområdene, i mindre grupper og på avdelingene.
- Barnas interesser fanges opp, og aktiviteter knyttes opp mot fagområder slik at arbeidet oppleves meningsfullt og morsomt for barna
- I periodeplan og tilbakeblikk synliggjøres og dokumenteres arbeidet med de ulike fagområdene

4.8 Barnehagens faste tema

De kommunale barnehagene har tre felles temaer, i tillegg til egne mål og satsingsområder.

Inkluderende fellesskap

Inkluderende fellesskap er et overordnet satsningsområde i barnehagene. Ifølge barnehageloven har barnehagen plikt til å arbeide for et leke- og læringsmiljø, der alle barn er inkludert i

gruppefellesskapet. Ansatte har plikt til å følge med på hva som skjer i miljøet og skal aktivt gripe inn hvis de ser at barn opplever krenkelser fra andre barn eller andre ansatte.

- [Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø](#)

Vold i nære relasjoner – barnehagens arbeid med kropp, seksualitet og grenser.

Dette er et ledd i arbeidet med innsatsområdet «Se meg - hele meg» og overordnet plan «Vold i nære relasjoner». Barn skal få kunnskap om tema kropp, seksualitet og grenser som gjør at de både tør og har et språk til å fortelle om vold og seksuelle overgrep så tidlig som mulig. Personalet skal være trygge omsorgspersoner og aktivt til stede for å fange opp barns signaler og uttrykk. Dette arbeidet skal sees i sammenheng med progresjonsplan for barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep.

Arbeidet er delt opp i fire underpunkter:

- Forebygge
- Avdekke
- Håndtere
- Ivareta

Trafikksikker barnehage

I samarbeid med Trygg trafikk og trygge lokalsamfunn har Nordre Follo som mål å bli en trafikksikker kommune. Barnehagene bidrar i dette arbeidet og samarbeider tett med foreldrene.

- [Trygg trafikk](#)

5 Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for - og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 27)

Se også pkt. 6.3 Kvalitetskjennetegn.

Barnehagens tiltak:

- Personale skal ta barns tanker og meninger på alvor, både verbale og kroppslige ytringer
- Personalet skal lytte til barna og ta deres innspill og ideer med i videre planlegging, både i dagligdagse gjøremål og i temaarbeid, gjennomføring og evalueringer
- Vi gjennomfører barnesamtaler med de eldste barna
- Det fysiske leke- og læringsmiljøet skal være inspirerende, utforskende og motiverende for enkeltbarnet og gruppen i sin helhet slik at alle barn deltar og medvirker i lek.

6 Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barngruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 43)

For barnehagens egne arbeidsmåter, se kap. 8.

6.1 Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet må kjenne barna godt, legge til rette for progresjon og mestring i hvert enkelt barns nærmeste utviklingssone
- Personalet må legge til rette for et «levende» lekemiljø som er i endring, følger barns interesser og utvikling, erfaringer, kunnskap og ferdigheter som bidrar til undring og utforskning

6.2 Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Barn skal få kjennskap til og erfaringer med bruk av ulike digitale verktøy
- Bilder blir brukt til dokumentasjon, refleksjon og evaluering i samspill med barn
- Nettbrett og pc brukes som inspirasjon og kunnskapskilde sammen med barna
- Bruk av digitale verktøy skal være faglig begrunnet og voksne skal være tilstedeværende ved all bruk
- Vi oppfordrer foreldre til å ha mobilfri følge- og hentetid

6.3 Kvalitetskjenneretegn

Kvalitetskjenneretegn er et refleksjonsverktøy som skal sikre at personalet jobber i tråd med rammeplan for barnehagen. Den enkelte barnehage bruker kjenneretegn som er tilpasset sine satsingsområder. Nordre Follo kommune har laget kvalitetskjenneretegn innenfor områdene nedenfor.

- [Barnehagens allmennpedagogiske arbeid](#)
- [Barnehagens arbeid med språkmiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med lekemiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med ledelse av barnegruppa](#)
- [Barnehagens arbeid med foreldresamarbeid](#)
- [Barnehagens arbeid med demokrati og medvirkning](#)
- [Barnehagens arbeid med trygg og inkluderende tilvenning](#)
- [Barnehagens arbeid med trygt og godt barnehagemiljø](#)
- [Barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep](#)

Kvalitetskjenneretegnene og retningslinjer for hvordan ansatte skal benytte dem ligger i kommunens interne kvalitetssystem.

7 Overganger

Plan for overgang barnehage – skole – SFO

Målet med planen er å skape trygghet for barnet gjennom tydelige og forutsigbare overganger gjennom hele livet. Planen skal gi en retning for virksomhetenes arbeid med overganger. Trygghet for barnet, en god tilknytning og nære relasjoner er viktig for barns læring og utvikling. Denne planen beskriver det viktigste i overgangen mellom ulike faser i barnas liv.

[Plan for overgang barnehage - skole - SFO](#)

7.1 Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Vi tilbyr alle nye barn, med foreldre, besøksdager i barnehagen før oppstart
- Vi har foreldremøte i juni med nye foreldre og snakker om hva en god tilvenning er
- Barnehagen sender informasjonsskriv og velkomstbrev til alle foresatte
- Alle barn får en tilknytningsperson som følger barnet tett den første tiden
- Tilvenning tilpasses hvert enkelt barn ut fra deres behov, i samråd/tett dialog med foreldre
- Barnehagen sørger for en individuell tilpasset oppstart for nye barn, i tett samarbeid med barnets foreldre

7.2 Overganger internt i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Det legges til rette for jevnlig besøksdager på våren for barn som skal bytte avdeling
- Personalet har et ansvar om å bli kjent med alle barn på huset i løpet av året

- Forskjellige små grupper gjennom året gjennomføres på ulike avdelinger slik at barna blir trygge i barnehagens fysiske miljø
- Foresatte får beskjed om ny avdeling og personalet i god tid før august

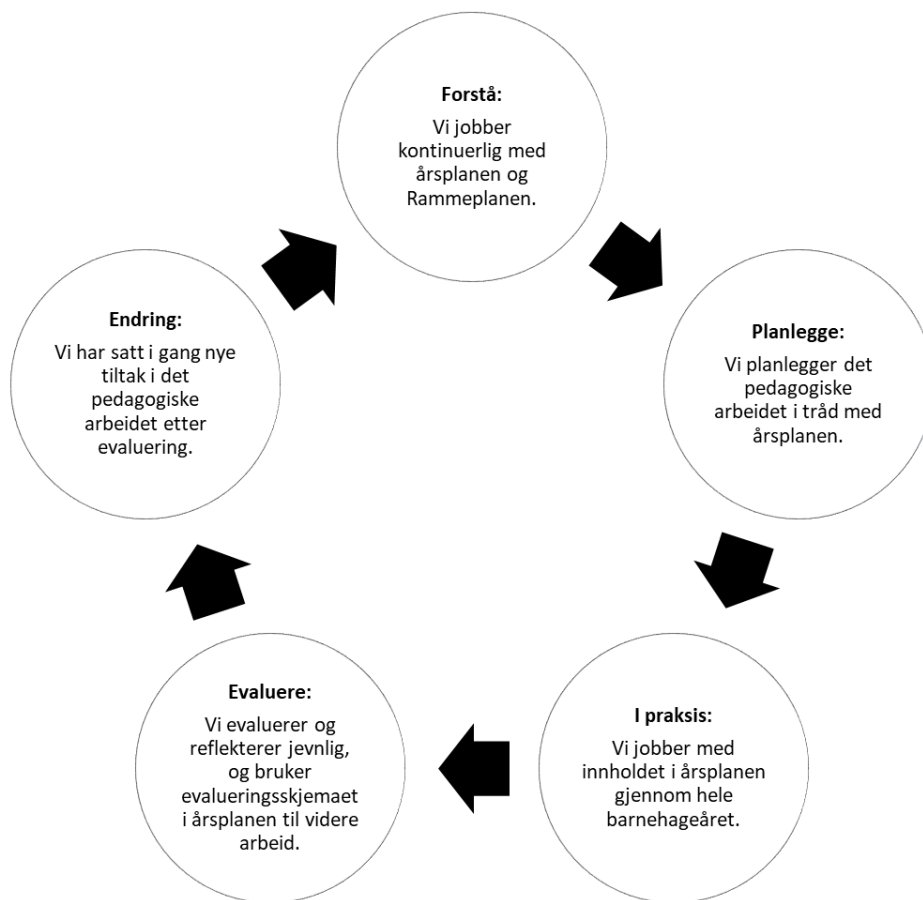
7.3 Overganger mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Gjennom hele året legges det til rette for skolestarter aktiviteter som har fokus på både selvstendighet og samarbeid, g lekbasert læringsaktiviteter
- Pedagoger gjennomfører egne skolefrø grupper for barna som har siste året i barnehagen
- Pedagoger gjennomfører overgangssamtale med barna, og barnas foreldre, i forkant av skolestart
- Personalet gjennomfører førskoletreff på våren (skog- og skoletreff) sammen med barn fra barnehager som skal begynne på samme skole
- Vi har barnesamtaler der barna blant annet kan gi uttrykk for hva de vil at skolen skal vite om dem, og hva de gleder eller gruer seg til
- Pedagogene gjennomfører overgangssamtaler med skolen i samråd med foreldre

8 Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegge

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre. (Rammeplanen 2017, side 37)

Barnehagens tiltak:

- Årsplanen utarbeides på bakgrunn av barnehageloven, rammeplan, kommunens styringsdokumenter og barnehagens satsningsområder
- Det pedagogiske arbeidet planlegges, vurderes og evalueres på planleggingsdager, i plantid og på personalmøter.
- Pedagogiske ledere planlegger jevnlig det pedagogiske arbeidet på avdelingen ut fra barnegruppas samlede behov

Vurdere

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 38)

Barnehagens tiltak:

- Det pedagogiske arbeidet vurderes jevnlig på ledermøter og avdelingsmøter
- Personalet gjennomfører underveisvurderinger i desember og mai for å kvalitetssikre vårt pedagogiske arbeid og innhold
- Personalet gjennomfører refleksjonsmøter to ganger i halvåret hvor vi i lys av teori kritisk gransker vår praksis, vi deler på «tause» kunnskap og lærer i fellesskap

Dokumentere

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 39)

Barnehagens tiltak:

- Hver avdeling dokumenterer sitt arbeid, planer og evalueringer gjennom månedsbrev og tilbakeblikk
- Det dokumenteres på hver avdeling gjennom bruk av bilder og utstilling av barnas arbeider
- Personalet dokumenterer evalueringer som gjennomføres i form av møtereferrat, didaktiske planer og evaluering av arbeid på avdeling
- Pedagogiske ledere og styrer bruker kommunens elektroniske arkivsystem for dokumentasjon av foreldresamtaler, planer og referater fra samarbeidsinstanser

9. Aktiviteter / Årshjul

Måned	Aktiviteter	Ferie og fridager
August	Tilvenning	Planleggingsdager 15. og 16. august. – Barnehagen er stengt
September	Tema: Forut 17 september – Foreldremøte 3 september - Dugnad i regi av FAU 16-20 september – skoguke for Armkroken og Smilehullet	
Oktober	Tema: Forut 17 oktober – Refleksdagen 24 oktober – FN Dagen, markere med foreldre kaffe fra kl 15.30	
November	Tema: Følelser	Planleggingsdag 15. November. - Barnehagen er stengt
Desember	Tema: Jul 11 desember – julebord for barna 13 desember – Lucia. Arrangement med foreldre fra kl 08.00 20 desember – Nissefest, for barna	
Januar	Tema: Kardemomme by	Planleggingsdag 2. januar. Barnehagen stengt
Februar	Tema: Kardemomme by Bli kjent med samisk kultur 6 februar – Samefolkets dag	
Mars	Tema: Kardemomme by 21 mars – Temafest, med tema Kardemomme by 28 mars – Id al-fitr markering Tema foreldremøte	
April	Tema: Påske 10 april – påskefrokost for Hjerterommet og Smilehullet, med foreldre 11 april – påskefrokost for Go Foten og Armkroken, med foreldre Frist for sommerferieliste Uke 17 og 18 + 5 mai, aldersrene uker 29 april – Vårløp 5 mai, foreldre kaffe for foreldre til 2019 kullet kl 15.30.	Onsdag 16. april, Skjærtorsdag 17. april og Langfredag 18. april – Barnehagen er stengt Planleggingsdag 22. april – Barnehagen er stengt

Mai	<p>Tema: Kroppen vår</p> <p>5-9 mai – Skoguke for Hjerterommet og Go Foten</p> <p>Uke 19/20 - Rusken-aksjon</p> <p>16.mai - mai fest for barna</p> <p>Dugnad i regi av FAU, ved behov</p> <p>Besøksdager, interne overflyttende</p>	<p>1.mai - barnehagen er stengt</p> <p>17.mai (grunnlovsdag) (Barnehagen er alltid stengt)</p> <p>29.mai (Kristi himmelfartsdag) – barnehagen er stengt</p>
Juni	<p>Tema: Kroppen vår</p> <p>12 juni – foreldremøte for nye foreldre</p> <p>17 juni – Sommeravslutning, i regi av FAU</p> <p>23 juni – Fargefest (Se s.7)</p> <p>3, 11 og 19 juni - Besøksdager nye barn</p>	<p>9.juni (2.pinsedag) – barnehagen er stengt</p>
Juli	<p>Slåbråten`s sommerbarnehage</p>	<p>Barnehagen er stengt i ukene 28 og 29 (7.juli-18 juli).</p> <p>Sommerbarnehage uke 30 (felles i sonen)</p>

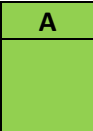
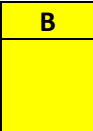
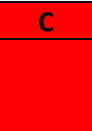

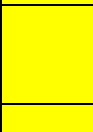
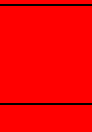

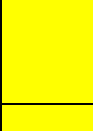

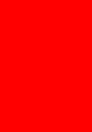
*Endringer kan forekomme

10. Plan for vurdering

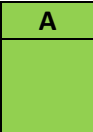
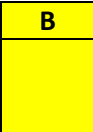
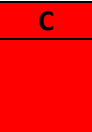

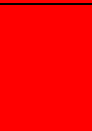

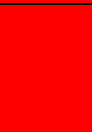
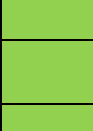

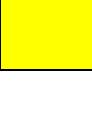

Dette punktet omfatter både tiltakene for å nå målene i rammeplanen og barnehagens egne satsingsområder.

Barnehagens arbeid med omsorg

 Praksisen er svært god   Praksisen er god   Praksisen må endres   Kommentarer

		A	B	C	Kommentar
1.	Alle barn skal oppleve nære og gode relasjoner hvor de blir sett, hørt og tatt på alvor				
2.	Barna skal kjenne seg trygge og verdifulle, og oppleve at de har en viktig plass i fellesskapet				
3.	Gjennom ord og handlinger er personalet gode rollemodeller, og omsorgsfulle handlinger skal anerkjennes og oppmuntres				
4.	Personalet skal se hvert enkelt barn, deres behov, og gruppen i sin helhet. Et viktig reflekterende verktøy for personalet blir boken «Se barnet innenfra».				

Barnehagens arbeid med lek:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personalet legger til rette for at leken får en sentral plass i barnehagens organisering				
2.	Barna skal tilbys et variert lekemiljø som stimulerer til kreativitet, undring og utforsking tilpasset deres alder og utvikling.				
3.	Barn skal oppleve deltakende og tilstedeværende voksne som er med i leken, som veileder, inspirator, legger til rette og som løfter barnet i leken.				
4.	Det skal legges til rette for lek i smågrupper				
5.	Temaarbeid som et utgangspunkt for felles lek og relasjonsbygging				

Barnehagens arbeid med danning:

		A	B	C	Kommentar
1.	Barn møter et trygt og godt miljø der det er rom for å være seg selv, hvor barns tanker og forslag blir verdsatt i fellesskapet				
2.	Barn skal veiledes i å finne balansen mellom å hevde egne behov og lytte til andres, og å fremme egne ønsker og tanker på en hensiktsmessig måte				
3.	Støtte og legge til rette for læringsprosesser hvor barn kan utforske, filosofere og delta aktivt som selvstendige samfunnsindivider				
4.	Personalet skal fremheve samfunnets mangfold gjennom daglig arbeid på avdelingene				

Barnehagens arbeid med læring:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personalet skal aktivt se barnas interesser, støtte og motivere til videre læring, både i formelle og uformelle situasjoner.				
2.	Personalet skal bruke leken som viktigste læringsarena og stimulere til lærelyst				
3.	Personalet skal legge til rette for aktiviteter som ligger innenfor barnets nærmeste utviklingssone for å fremme mestring				
4.	Barnehagen skal ha tilgang til udefinerte materialer som stimulerer til nysgjerrighet, kreativitet og utforsking				
5.	Personalet skal bruke utemiljøet som et pedagogisk læringsmiljø, både i skogen, i nærmiljøet og barnehagens eget område.				

Barnehagens arbeid med vennskap og fellesskap:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personalet legger til rette for at barna får ulike erfaringer med sosial kompetanse				
2.	Personalet legger til rette for rullerende smågrupper slik at barna kan bli godt kjent med hverandre og kunne utvikle relasjoner, på tvers av nye og gamle relasjoner.				
3.	Personalet har kompetanse og jobber aktivt med å forebygge, avdekke og stoppe mobbeadferd, krenkelser og utestenging.				
4.	Personalet skal hjelpe og veilede barna med de ulike følelsene de møter i hverdagen				

Barnehagens arbeid med kommunikasjon og språk:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personalet er gode rollemodeller og bidrar til språkutvikling og språkstimulering gjennom et rikt språk, rim og regler, sang, bøker, konkrete, ordsetting, tegninger og bruk av humor, tulle og tøyse som et hjelpemiddel for å stimulere til samtale.				
2.	Alle avdelinger skal ta i bruk tegn til tale i hverdagen, personalet skal være rollemodeller				
3.	Personalet viser interesse og støtte for ulike morsmål				
4.	Personalet hjelper barn til å sette ord på deres kroppslige uttrykk og gir barna tid og mulighet til å gjøre seg forstått.				
5.	Personalet skal stille åpne spørsmål som åpner for god dialog og samtale, for refleksjon og filosofering				

Barnehagens arbeid med fagområdene:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personalet skal være bevisst fagområdene i planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidet				
2.	Pedagogene gjennomgår fagområdene på avdelingsmøter med sitt personale gjennom året				
3.	Personalet arbeider tverrfaglig med fagområdene, i mindre grupper og på avdelingene.				
4.	Barnas interesser fanges opp, og aktiviteter knyttes opp mot fagområder slik at arbeidet oppleves meningsfullt og morsomt for barna				
5.	I periodeplan og tilbakeblikk synliggjøres og dokumenteres arbeidet med de ulike fagområdene				

Barnehagens arbeid med progresjon:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personalet må kjenne barna godt, legge til rette for progresjon og mestring i hvert enkelt barns nærmeste utviklingssone				
2.	Personalet må legge til rette for et «levende» lekemiljø som er i endring, følger barns interesser og utvikling, erfaringer, kunnskap og ferdigheter som bidrar til undring og utforsking				

Barnehagens arbeid med barns medvirkning:

		A	B	C	Kommentar
1.	Personale skal ta barns tanker og meninger på alvor, både verbale og kroppslige ytringer				
2.	Personalet skal lytte til barna og ta deres innspill og ideer med i videre planlegging, både i dagligdagse gjøremål og i temaarbeid, gjennomføring og evalueringer				
3.	Vi gjennomfører barnesamtaler med de eldste barna				
4.	Det fysiske leke- og læringsmiljøet skal være inspirerende, utforskende og motiverende for enkeltbarnet og gruppen i sin helhet slik at alle barn deltar og medvirker i lek.				

Barnehagens arbeid med digital praksis:

		A	B	C	Kommentar
1.	Barn skal få kjennskap til og erfaringer med bruk av ulike digitale verktøy				
2.	Bilder blir brukt til dokumentasjon, refleksjon og evaluering i samspill med barn				
3.	Nettbrett og pc brukes som inspirasjon og kunnskapskilde sammen med barna				
4.	Bruk av digitale verktøy skal være faglig begrunnet og voksne skal være tilstedeværende ved all bruk				
5.	Vi oppfordrer foreldre til å ha mobilfri følge- og hentetid				

Overganger:

	Når barnet begynner i barnehage	A	B	C	Kommentar
1.	Vi tilbyr alle nye barn, med foreldre, besøksdager i barnehagen før oppstart				
2.	Vi har foreldremøte i juni med nye foreldre og snakker om hva en god tilvenning er				
3.	Barnehagen sender informasjonsskriv og velkomstbrev til alle foresatte				
4.	Alle barn får en tilknytningsperson som følger barnet tett den første tiden				
5.	Tilvenning tilpasses hvert enkelt barn ut fra deres behov, i samråd/tett dialog med foreldre				
6.	Barnehagen sørger for en individuell tilpasset oppstart for nye barn, i tett samarbeid med barnets foreldre				

	Internt i barnehagen	A	B	C	Kommentar
1.	Det legges til rette for jevnlig besøksdager på våren for barn som skal bytte avdeling				
2.	Personalet har et ansvar om å bli kjent med alle barn på huset i løpet av året				
3.	Forskjellige små grupper gjennom året gjennomføres på ulike avdelinger slik at barna blir trygge i barnehagens fysiske miljø				
4.	Foresatte får beskjed om ny avdeling og personalet i god tid før august				

	Mellom barnehage og skole	A	B	C	Kommentar
1.	Gjennom hele året legges det til rette for skolestarter aktiviteter som har fokus på både selvstendighet og samarbeid, g lekbasert læringsaktiviteter				
2.	Pedagoger gjennomfører egne skolefrø grupper for barna som har siste året i barnehagen				
3.	Pedagoger gjennomfører overgangssamtale med barna, og barnas foreldre, i forkant av skolestart				
4.	Personalet gjennomfører førskoletreff på våren (skog- og skoletreff) sammen med barn fra barnehager som skal begynne på samme skole				
5.	Vi har barnesamtaler der barna blant annet kan gi uttrykk for hva de vil at skolen skal vite om dem, og hva de gleder eller gruer seg til				
6.	Pedagogene gjennomfører overgangssamtaler med skolen i samråd med foreldre				

Barnehagens arbeid med planlegging, vurdering og dokumentering:

	Planlegge	A	B	C	Kommentar
1.	Årsplanen utarbeides på bakgrunn av barnehageloven, rammeplan, kommunens styringsdokumenter og barnehagens satsningsområder				
2.	Det pedagogiske arbeidet planlegges, vurderes og evalueres på planleggingsdager, i plantid og på personalmøter.				
3.	Pedagogiske ledere planlegger jevnlig det pedagogiske arbeidet på avdelingen ut fra barnegruppas samlede behov				

	Vurdere	A	B	C	Kommentar
1.	Det pedagogiske arbeidet vurderes jevnlig på ledermøter og avdelingsmøter				
2.	Personalet gjennomfører underveisvurderinger i desember og mai for å kvalitetssikre vårt pedagogiske arbeid og innhold				
3.	Personalet gjennomfører refleksjonsmøter to ganger i halvåret hvor vi i lys av teori kritisk gransker vår praksis, vi deler på «tause» kunnskap og lærer i fellesskap				

	Dokumentere	A	B	C	Kommentar
1.	Hver avdeling dokumenterer sitt arbeid, planer og evalueringer gjennom månedsbrev og tilbakeblikk				
2.	Det dokumenteres på hver avdeling gjennom bruk av bilder og utstilling av barnas arbeider				
3.	Personalet dokumenterer evalueringer som gjennomføres i form av møtereferat, didaktiske planer og evaluering av arbeid på avdeling				
4.	Pedagogiske ledere og styrer bruker kommunens elektroniske arkivsystem for dokumentasjon av foreldresamtaler, planer og referater fra samarbeidsinstanser				

Barnehagens arbeid med inkluderende lek- og læringsmiljø

Det fysiske lekemiljøet

	Mål	A	B	C	Kommentar
1.	Vi skal ha et fysisk lekemiljø som inspirerer og inkluderer alle barn inn i lek og sosialt samspill				

	Kjennetegn barn	A	B	C	Kommentar
1.	Vi ser barn som medvirker til utarbeidelse av lekemiljøet				
2.	Vi ser barn som inviterer andre barn med i lek				
3.	Vi ser barn som blir inkludert med i lek				
4.	Vi ser barn som leker, ler og har det gøy				

	Kjennetegn voksne	A	B	C	Kommentar
1.	Vi ser personal som tar barns initiativ på alvor				
2.	Vi ser og hører personal som aktivt deltar i lek				
3.	Vi ser personal som tilrettelegger og organiserer for lek				
4.	Vi ser personal som lar barn medvirke i sitt lekemiljø				

Barnehagens arbeid med tegn til tale:

	Mål	A	B	C	Kommentar
1.	Tegn til tale skal bli implementert i hverdagen for barn og personal				

	Kjennetegn barn	A	B	C	Kommentar
1.	Vi ser barn som bruker tegn til tale i lek og samspill				
2.	Vi ser barn som i større grad kan uttrykke egne behov				
3.	Vi ser barn som forstår hverandre bedre i hverdagen				

	Kjennetegn voksne	A	B	C	Kommentar
1.	Vi ser personal som bruker tegn til tale i daglig arbeid/samspill				
2.	Vi ser personal som øver og utvikler sin kompetanse innenfor tegn til tale				
3.	Vi ser personal som følger Slåbråten's tegn til tale årshjul				

Barnehagens arbeid med relasjonskompetanse:

	Mål	A	B	C	Kommentar
1.	Alle barn skal oppleve gode relasjoner med de voksne				

	Kjennetegn barn	A	B	C	Kommentar
1.	Vi ser barn som tørr å være seg selv				
2.	Vi ser barn som bryr seg om hverandre				
3.	Vi ser barn i et miljø hvor selvfølelsen styrkes				

	Kjennetegn voksne	A	B	C	Kommentar
1.	Vi ser personal som har en anerkjennende væremåte				
2.	Vi ser personal som er tilstede, støtter og veileder barnet				
3.	Vi ser personal som hjelper barnet med å regulere følelser- og sette ord på egne følelser				

11. Kilder og referanser

Roland, P. (2021). *Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole: Relasjonskvalitet, utfordrende atferd, mobbing og sosioemosjonell læring*. Cappelen Damm A.S

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver*.

Utdanningsdirektoratet.

Taguchi, H.L & Åberg, A. (2008) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*.

Universitetsforlaget

